



Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria II. Post Domin[icam] I. Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

fidelius in hoc mundo nomini tuo obsequium prestemus, expectantes hic interim, donec in altera te vita laudare contingat. Amen.

FERIA II. POST DOMIN. I. QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. De triduo Dei ac nostro.
- II. De horrore & furore iudicii extremi, manuumque Dei.
- III. De ipso iudicio.
- IV. De Iudice.
- V. De his, qui erunt iudicandi.

Cum venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli eius cum eo. Math.

25.

FIGVRA.

Esch. 3.

MAGNA quidem omnium Iudæorum fuit consternatio, & tremor, quando Amanum primum Regis Affucti purpuratum licentiam à Rege impetrasse inaudiuere, quæ omnes, quotquot per vniuersas regni prouincias disperserant, Iudæos à puero vsque ad senem, paruulos simul & mulieres, à minimo vsque ad maximum, occideret & deneret. At maior sane vniuersalis Ecclesiæ est consternatio, cum hodierna die Iesum Christum, omnium principum maximum, & primum cælorum Satrapam, à Patre æterno totius mundi iudicandi potestatem videt accipisse. Cum venerit filius hominis in maiestate sua, ecce magnum principem: tunc congregabuntur ante illum omnes gentes: ecce potestatem actionis intentandæ: O tristem & lugubrem nuntium! ô dies vere formidabiles! Vt autem furorem iudicii huius, & iudicii illius terrorem digne queam explicare, procedamus ingenua coram gloriosa Virgine Maria, & eam salutatione qua Angeli eandem salutare consueverunt, salutemus.

A VE MARIA.

- I. Ferunt magnum illum Tamberlanem, omnium quos Scythæ & Turcæ vnquam habuere, regum crudelissimum & immanissimum, in obsidione vrbium primo die alba

tentoria explicare consueuisse: quod obsessi clementiæ sibi ianuam, si eadem die victoris potestati sese dedissent, patere intelligerent. Postera autem die animum vnà cum tentoriis commutare solitum, & pro albis nigra extendisse: vt hinc inclusi cognoscerent, nisi se suaque omnia traderent, mortem certissimam imminere? at tertia omnia rubicunda in castris & sanguinei coloris fuisse, vt hoc signum esset obiectis, nullum misericordiæ aut clementiæ locum relictum, at omnia ferro & igni euertenda.

Verum relicta hac Barbari crudelitate, quis scit, an tyrannico hoc stratagemate indicare voluerit Deus, diuina illa & admirabilia stratagemata, quibus ipse nobiscum vtetur? His enim modis & stratagematis ad animas nostras rebelles & effrenes expugnandas vteris, ô Princeps æternæ. Tres namque dies concedis: quarum prima, quæ animas nostras obsides, id est, ipso natiuitatis initio, alba omnia demonstras, clementiam referas, & Sacramentorum omnium thesaurus & gratiarum archiuu recludis. Secunda vero, id est, ipsa mortis die, signa doloris explicantur, terrores congeruntur, & certamina constipantur: semper tamen misericordiæ locus pater. Verum tertia, id est, ipsa iudicii die: omnia cruenta, omnia rubicunda sunt sanguine: rigor vndique, furor vbique & iustitia; misericordia autem & clementia penitus exulant.

Refert Ludouicus Granatensis pius & sanctæ vitæ monachus, toto vitæ tempore nullum alium librum legisse, quam quendam trium foliorum, quem ipse sibi consecerat; quorum primum totum erat candidum, secundum nigrum, & tertium rubrum. Primum representabat ei pulchritudinem beatitudinis æternæ; alterum, terrorem & horrorem mortis; tertium, rigorem & seueritatem iudicii. & cum totum vitæ suæ tempus huic vni studio impendisset, vix tamen hæc potuit comprehendere. Hic liber est, Auditores, qui nobis hodie euoluendus est, hæc sunt folia quæ hodierna lectione percurrenda sunt, ac præsertim folium extremi iudicii: hæc Alpha-betum, quod Dauid Propheta toties telegisse

Immanitas Tamberlanis in obsidibus vrbium.

Religiosus quidam toto vitæ tempore nulli alii libro legendo se dederat, quam libro trium foliorum.

Psal. 16.
Psal. 33.
Psal. 47.
Psal. 114.
Psal. 147.
Psal. 118.

gisse exclamet, dicens: Satiabor cum apparueris gloria tua: & deinde, *Concupiscit & deficit anima mea in aëria Domini*; & alibi: *Quæ admodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus*; hæc ad primum folium. *Præoccupauerunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me*, hæc ad secundum; *Memor ero dierum antiquorum*, & deinde; *A iudicij enim tuis timui*, hæc ad tertium spectant folium. Dicere vult Prophetæ, gaudium quidem felicitatis æternæ me semper in admirationem sui & amorem traxit: sed quando mortis horrorem memoria repeto, terrore percellor; in primis vero horrendus ipse iudiciorum tuorum dies me consternat & concutit, quem super omnia semper timui. O diem vere terribilem & omnibus perterritendum! Triste quidem & lugubre est, fateor, & audire mala & damna, quibus mundus tempore cataclysmi fuit inuolutus, audire, vt cælum terris iratū quadraginta dierum & noctium spatio, abyssis & cataraetis aquarum referatis, vniuersam terræ superficiem vndis contexit? quisnam, obsecro, hæc audiendo temperet à lacrymis? At ludicra sunt hæc, si cum iis, quæ extremi iudicij tempore eueatura sunt, conferantur; quando sc. elementum ignis, quod infinitis partibus est aqua truculentius, totum terrarum orbem in cineres & fauillas redacturum est; *montium quippe fundamenta comburet*. An non hoc longe erit horribilius?

Gen. 7.
Gen. 19.

Triste quidem incendium, & communis illa cōflagratio Pentapoleos fuit, qua Sodomæ & Gomorrhæ ciuitatesque circumiacentes perierunt: at multo tristior & miserabilior cōflagratio illa totius mundi erit; in quam si oculos coniciamus, maiorem haud dubie ingemiscendi materiam reperiemus. Conclamabitur ad incendium in Oriente, conclamabitur in Occidente, ignis erit sub polo Arctico, erit & sub Antartico: Africa fumabit, America in cineres redigetur, omnia flagrabunt in Asia, omnia incendio peribunt in Europa, quin, & ipsi Antipodes igne inuoluentur; & in cineres redigentur. Vere igitur mihi dicere liceat, o dies itæ, dies calamitatis & miseriæ!

Vere, inquam, miseriæ: quando cælum

horribili boaru tonitrua emittet, ac vndiq; fumabit, terra concussa tremet, & mare præ ardore exæstuabit. Hic est tertius ille dies Tamberlanis, o homo, hoc est tertium libelli folium: dies sine clementia, dies sine vñâ indulgentia & misericordia, dies cuius memoria nunquam ex hominum meritis debeat excidere. Ad hoc nempe nos omnes Salomon hortatur, dicens: *Memorare nouissimam tuam, & in æternum non peccabis*. Si enim vel semel, toto vitæ tempore viuam huius terribilis diei memoriam haberemus, nunquam animum ad peccandum applicarem. Quia & Dauid pater eius, totum mundum, quod raro iudicij extremi meminisset, in interitū ruere, & pessum ire arbitrabatur: *Hei Domine, mundus quotidie in peius ruit, mores eius peruersi, & vita dissoluta; & quia non est Deus in conspectu eius, hinc inquinata sunt via illius in omni tempore*. & vnde quæso hoc, o Prophetæ? quia *Auferuntur iudicia tua à facie eius*. Causa videlicet omnis mali calamitatisque, & peruersæ eius vitæ ratio est, quia iudicia tua irreuocabilia, iudicia tua horrenda & formidanda præ oculis non habet, aut reformidat.

Merito itaque Moyses lacrymans & gemens exclamat: *Gens absque consilio est, & sine prudentia, vitam sapient, & intelligerēt, ac nouissima prouiderent*. Apollolus etiam Paulus terribilis huiusce diei terrore percussus, scribens Hebræis, ait: *Horrendum est incidere in manus Dei viuentiū*. q. d. Reum tuarum satage, o homo, recordare iudicij, & cogita horribile esse, in manus Dei, tempore iudicij incidere. Quare aurem, o beate Apollote, dicis, *In manus*, numero plurali?

Hem quodnam hic ostium referatur egregijs conceptibus? Solet hoc in mundo Deus percutere & castigare, sed tantum vna manu; verum in die iudicij vtraque peccatores ipsos castigabit. In hac vita vna tantum vitur manu, altera quodāmodo colligata est; verum in altera vtraque erit soluta ac libera. Castigatio illa per diluuium, per incēdia, per primogenitorum stragem, per exercitus demersionem, castigatio fuit vna tantum manu infecta; verum in die iudicij vtraque manu

Psal. 9.
Dmt 11.
Hab. 10.
Deus in hoc m... do nō percutit vna manu verum in die iudicij vtraque Gen. 7.

Gen. 7. manu castigabit Quantus erit tunc terror!
 Exod. 12. quid igitur erit, in vtraque Dei manum in-
 Exod. 14. cidere, duab. eius manibus castigari, percuti,
 & condemnari?

Los harum manuum vnam in seipso sentiens, omnes tam homines quam Angelos, & totum denique mundum ad auxilium sibi ferendum inuitavit, dicens: *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei. Quid ita omnes ad tibi succurēdum inuitas? quānam est illa tua calamitas? quod malum pateris, o Propheta? Quia manus Domini terigit me: illa vindex diuinæ iustitię manus, illa mihi mortem interminat. Si tantum vna manu tectus ita plangit, quid tu peccator facies, cum vtramque dissolutam & in te vibratam senties? Horrēdum ergo est incidere in manus Dei viventis.*

ALIUM adhuc ē verbis tuis conceptum excludo, o Paule, cum mihi magni illius iudicis manus tū liberat & dissolutas fore ait, ac tum vel maxime scuituras: quam erit igitur terribile in earum iudicium incidere: iam enim quodammodo cruci confixæ sunt, & vinculis eidem alligatæ, ita vt iis ad homines castigandos vti non queat. Audite & aliam figuram. Tam graues Moysi in monte Sinai orantis manus erant, vt à duobus necesse haberent sustentari, Aarone nimirum & Hur. Hinc ait Scriptura, *Manus Moysi erant graues: Aaron autem & Hur sustentabant eas ex vtraque parte: cumq; leuaret Moyses manus, vincebat Israel, si autem paululum remisisset, superabat Amalec.*

O mysteria admiranda! Quam diu Deus noster velut alter Moyses, iustitię suæ manus grauatat habens, in summo mōtis illius coelestis manet vertice: grauitas manuum eius à duobus sustentatur, patientia sc. & misericordia: quæ quādiu ita corā Patre cælesti eleuatæ sunt, & Moyses noster pro nobis intercedit: nos miseri, qui hic in Ecclesia militante pugnamus, vincimus & hostē sternimus verum in terribili illo iudicii die, cum vtraque eius manus dissoluta erit, angustię erunt vndiq; & turbatio: totus mundus in ruina erit & confusione. Equæ igitur tua temeritas est & negligentia, peccator, illius diei nunq̄ recordari: cum multa peccatorē flagella maneant.

Tom. 1. Bessai Quadrage.

Ita porro D. Hieronymus horribilem hūc S. Hieron. diem reformidabat, vt omni vitæ suæ tempore terribilem illum tubarum angelicarum videbatur sonitum per omnes terræ angulos reboantem, *Surgite mortui, venite ad iudicium*, sibi dicii exaudire visus sit, tubarum inquam, quæ totum mundum à mortuis excitabunt. nam,

*Tuba mirum spargens sonum,
 Per sepulchra regionum,
 Coget omnes ante thronum.*

Tuba scilicet, quæ hos ad gloriam & felicitatem æternam, illos vero ad supplicia & tormenta sempiterna euocabit. Tuba quæ tanto horrore personabit, vt omnes, vsque ad imum terræ centrum, sono eius excitandi sint: & tanta vehemētia & furore, vt pisces è mari, serpētes è cauernis, mortuos è sepulchris, dæmones ex infernali sit barathro excitura.

Legimus in Sacris literis, ad sonitum tubarum sacerdotalium, muros Ierichuntinos corruisse, quam vero erit terribile ad sonitum tubarum Angelicarum, videre turres, pinnacula, tentoria, arces, vrbes, atq; omnia sublimia deorsum ferri, & in cinerem redigi? An nō hodie tubam illam in auribus vestris, per Euangelij nostri campum reboantem & clangentem auditis? *Cum venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli eius cum eo: tunc sedebit super sedem maiestatis suæ, & congregabuntur ante eum omnes gentes; &c.* Circa quæ primum quidem de die iudicii, deinde de iudice, & demum de iis qui erunt iudicandi, agemus.

Principio igitur haud necessarium puto, rationibus quod verissimum, & luce meridiana clarius existimo, confirmare: iudiciū stratur aliquod generale futurum, nam præterquam quod ipsa fides id adserat, Euangelium teste tur, Iesus Christus doceat: ipsa sane ratio nos ad ipsum credendum cogeret, & plane conuinceret. Cum enim corpus & anima, in vnam societatem compacta, & simul habitantia, tum in bono tum in malo perpetrando, veluti simul elaborauerint: præter priuarum illud iudicium, in quo anima hinc discedens sola mercedem aut supplicium recipit, necesse est & aliud iudiciū generale sequi, in quo omnes animæ simul & corpora

Kk dam-

damnanda sint, aut mercede donanda. Deinde necesse est & iudicium creationi respondere: sicut igitur creationem quamdam generalem, præter omnes singulares, fuisse certum est, ita quoq; constat & iudiciū aliquod generale, præter illa particularia, futurum. Tum vero, præter rationes iam dictas, certo certius est, quādoquidem multi vitalicet cū virtute transacta, absq; aliqua bonorum operum mercede: & multi è contra flagitiosi, nō accepta iusta delictorū castigatione, ex hoc mundo egrediuntur: diuinæ prouidentię esse, magnum quendā iuris dicundi diem constituit, & generale aliquod iudicium exercere, tum ad hos puniēdos, tum vero ad illos, in totius mundi conspectu, secundum opera sua remunerandos.

Solus Deus nouit tempus & diē iudicii.
Apoc. 5.

Matt. 25.

Marc. 4.

1. Theff. 5.

Iudicium interdiū continget.

Vallis Iosaphat ad radicem montis Oliueti sita, erit locus iudicii.
Joel. 8.

Tempus vero, quo hoc iudicium exercendum est, eiusque certitudo, vnus ex articulis magno illius libri est, cuius Ioannes in Apocalypsi meminit septem signaculis signati, quem nemo neq; in cælo, neque in terra, neque subtrus terram aperire poterat, ne dicam legere ea, quæ in eo descripta essent: solus namq; nouit Deus. Vos igitur tacete Apostoli, cesset indagare humana curiositas, non est vestrum nosse tempora neq; momenta. Verum tamē vtrum noctu an interdiū iudicium futurum sit, inter Theologos cōtrouersum est: dicunt alii noctu fore, verbis parabolæ illius de sponso noctu veniente inducti, *Media nocte clamor factus est, & verbis illis Euangelicis, de tempore tempestatis, quæ circa vesperum, & crepusculum noctis contingit: Cum sero factum esset, erat nauis in medio mari deniq; verbis illis Paulinis, vbi scribit iudicem venturum tanquam furem in nocte, vt homines incautos stertētes, nec operantes dispoliet & trucidet. Verū repugnet alii quantum velint, equidem in eam potius cum Doctoribus sanctis Patribus sententiam concedam, vt de die futurum existimem.*

Quod ad locum spectat, consignarunt eū olim ante multa annorum millia Propheta in valle Iosaphat, teste Ioel: *Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallum Iosaphat, & disceptabo ibi cum eis.* Optime porro quædrat locus iste, tum quia in medietate orbis est, tum vero, vt eo loci Christus homines

iudicaturus veniret, in quo olim ab hominibus ipse inique fuit iudicatus & condemnatus. Examen ipsum & scrutinium fiet intrinsicus in animo, & sententia verbis exprimitur, vt ab omnibus exaudiri queat.

Sed missas faciam curiosas has & parui momenti scrutationes: vt terrorem & horrorem magni illius diei eo melius ob oculos ponam. Ipsa quidem sacra Scriptura, quo eū nomine appellet, ignorat: & Propheta, quomodo eum nuncupant, nesciunt. Huiusmodi eum nominibus, quibus cognominibus, quibus titulis, quibus argumentis, quibus epithetis eum indigitat? Iob nominat diem furoris: David diem iræ, in quo & ipsos Reges iudicandos ait: *Confregit in die ira sua Reges Salomō, diem vindictæ & ultionis. Ezechiel, diem plenum horroris: Sophonias, diem calamitatis & miseræ.* O nomina admiranda! ò proprietates nō vñtatas! ò titulos & characteres incognitos.

Non est porro quod nouitatem horum epithetorum miremini, Auditores: cum sit illa dies, in qua sol deliquium passurus, & stella de cælo casuræ sint, cum terra tremet, motes fumigabunt, bestia ululabunt, & omnia elementa in se mutuo insurgent: cum sit illa dies, in qua præter tonitrua nihil exaudietur, præter ignem nihil videbitur, præter fumosam caliginem nihil palpabitur: cum sit illa dies, in qua tygrides & leones, qui hætenus vastas solitudines & reconditos recessus incoluerunt, in vrbes sese recipient, & contra homines qui vrbes inhabitauerunt, deserta petent & cauernas: cum sit illa dies in qua demones in perpetuum carcerem recludendi sunt, peccatores æternis suppliciis addicendi, & corpora nouis tormentis adiudicanda: cum sit illa dies, in qua torrentes exsiccabuntur, flores marcescent, herba congelascent, & viror campi emoriatur. Cum sit denique illa dies, in qua petra scindentur, arbores denudabuntur, aues conticescent, pisces extinguentur: & in qua demum, vt coaceruationem hanc missam faciam, mundus pessumabit, & in nihilum redigetur.

Vos vero cælestes orbis, qui iam à quinq; annorum millibus tam recto, tamque æquali motu veluti ad numerum saltitantes circum-

Nomina magni diei iudicii.

Iob. 14. 22.

Psal. 109. Prou. 6. Ezech. 6. Sophon. 1.

Quid in die iudicii euenturum sit.

Cæli post iudicium plus mouebuntur.

eumolimini, post horribilem illum diem moueri desinetis, & veluti pondere quodam librati, loco fixi quiescetis: non amplius videbimus vos ab Oriente in Occidentem, nec ab Occasu ad Ortum citato cursu ferri, Tu autem Sol, ocule mundi, & lucida orbis fax, cursum tuum toties repetitur intermittere: nec vllas ex tunc, & Luna, eclipses perhorresces.

Post diem illum non erit amplius memoria influxuum, quorum vos Philosophi toties meministis: Meteora tunc è scholis exalabunt, tonitrua cessabunt, venti quiescent, pluuia dissipabuntur, nec amplius fulgura montium ferient cacumina. Nullus erit sermo de fluxu & refluxu maris. Tu quoque terra non amplius generabis aut corrumpes. Tu vero mare ab euentibus tot clientibus & parasitis tutum eris: non habebis amplius pisces, aut Tritones aut cetos: nec amplius coarctatum eris ergastulis abyssorum: effluet libere, & omnem terram inundabis.

Tu quoque fiet generalis omnium peccatorum, quæ vnquam in mundo facta sunt confessio: ibi penetralia conscientiarum referabuntur, ibi libri aperti erunt: *Tunc illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit confilia cordium.* Tunc, tunc inquam, quasi plena die, ac meridiana luce clarius nefanda opera videbuntur, verba inhonesta & spurca intelligentur, & intima animorum cogitationes reuelabuntur: nihil quippe tunc occultum remanebit. Illic de sacrilegiis erit sermo, illic adulteria arcana & secreta detegentur, illic incestus aperientur, illic ad oculum furta occultissima videbuntur, illic hypocritas reuelabuntur, illic simoniaci & auari condemnabuntur, atque omnia, etiam tenebris & nocte obrita, in lucem prodibunt. In nunc, & peccata quantumlibet occultissime, abde te in abstrusos angulos, & in qualibet penetralia descende, fac quidquid libuerit: hic tamén omnia opera palam patebunt.

Hinc olim ita ad Dauidem Nathan Propheta: *Tu fecisti in abscondito, ego autem faciam hoc in conspectu solis.* Tu, ait Nathan, domine Rex adulterium in abscondito commisisti, ac vulgari id noluit: at frustratus es, Deus enim hoc omnia reuelabit, & quod ipse in abscondito & clam commisisti, Deus toti mundo

dereget & manifestabit: quod priuatim commissum est, publice videbitur. Pecces igitur quoties quantumque volueris, fuge lucem & cuita testes, vita tandem tua reuelabitur.

Audi & aliam comminationem: *Reuelabo Nahum 3.*

puerenda tua in faciem tuam, & ostendam gentibus nuditatem tuam, & regnis ignominiam tuam.

Hodie quidem, & peccator vstre agis & versute, iam quidem peccata occultas & abscondis: at veniet aliquando dies, quæ toti ego mundo ignominiam tuam reuelem: tuas spurcicias, sordes, abominationes, non quidem vrbi alicui, aut vni prouincia: verum regnis integris, atque adeo vniuerso orbi patefaciam. Quibusnam regnis Domine? Regnis scilicet Angelorum & demonum, damnatorum, & omnium adeo hominum. Hem quænam regna! omnia tamen illa, peccata tua ad oculum videbunt.

Verum & alia in verbis Prophetis, *Ostendam gentibus nuditatem tuam*, latent acumina, quæ aperiam. Mirum sane est, quomodo sæculi nostri mulieres constrictæ iam & quodammodo loricatæ incedant: quam eminentes colores & fallacia pigmenta faciei & oculis illinant, quam exorcis sese pulueribus conspergant, & oculos intuentium fallant: adeo vt vix quæ gibbo deformes sunt, quarum frontem rugæ arant, & Ethiope sunt furuiores, dignoscerent. Verum si omnia illa instrumenta & lorica auferrentur, ac quales reuera sunt, videre liceret, tunc facile, quæcunque gibbo, aut rugis, aut fuligine deformes essent, appareret.

Quin & aliud Propheta declarat: Vos, & peccatrices anime, iam quidem dissimulatis, & scenicos mimos imitamini, tanta quoque iam vestra est hypocrisis, vt gibbi vestri, aut cicatrices, aut naui vix appareant: at in extrema illa die vos omnes penitus denudabo, & auferam vestimenta illa quibus vestram deformitatem cooperitis, ita vt nudas vos & apertas totus orbis sit conspecturus. quare apposite dictum, *Ostendam gentibus nuditatem tuam.*

Erit, erit illa dies, quando magnus ille Iudex expergiscetur, qui hætenus sopore quodâ grauatus, in iniquitatibus vestris dissimulando, ac veluti veterino quodâ sepultus fuisse

Mare omnem terram cooperiet, post iudicium ad locum suum rediturum. 1. Cor. 4. Confessio generalis in extremo iudicio.

2. Reg. 12. Quidquid hic in abscondito fit, illic publice apparebit.

ōparatur
Noacho à
Châilluso.
Gen. 6.

visus est. Sed reuocate in memoriâ impium illum Cham, cum quo vos meritissimo comparem. detexerat ille verëda patris sui Noe, ac deriserat vino inebriatum: cui Noe euigilans maledixit, atq; iratus scelestum è familia sua proscripsit: *Euigilans autè Noe ex vino, cum didicisset, quæ fecerat filius suus minor, ait: Maledictus puer Chanaan, seruum seruorum erit fratribus suis.* O filios ingratos, vos inquam peccatores, hodie quidem Christus in cælis amore vestri & longanimitate inebriatus dormit: & vos interea nuditatem eius detegitis, crucem eius subannatis, eius ieiuniis illudicis, & humilitatem eius exploditis. Sed illa, illa inquam die excitabitur, *tanquam potens crapulatus à vino*, ac maledictione suam in vos euibrans, in æternum à suo contubernio & societate excludet.

Psal. 77.

Cōceptus
inignis à
medicis
petitus.

An non igitur, obfirmate & peruicax peccator, horrorem, terrorem, & calamitatem illius diei perhorrescis? præuis tonitruis auditis, fulmina non times? Habent medici dies quosdam criticos, quos accurate & diligenter solent attendere: quibus, si in ægris vis morbi sese non retrahat aut ingrauescat, male ominari consueuerunt, ac quodammodo de recuperanda valetudine desperare. O vos animæ peccatrices, quæ ad mortem vsq; ægræ decumbitis, videte quæso hic diem vestrum criticum, videte horrendum illum iudicii diem: sane nisi euidens quædam in moribus vestris veniat emendatio, aut saltem in melius commutatio, male de vestra salute ominandum est, concurrentia illa mali ominis est, ac verum perditionis argumentum.

Psal. 21.

Quid? anne fieri posse putamus, vt furor diei huius vos non percellat? pallorè animis non iniiciat: aut comæ præ horrore nõ stent: Sane, quamuis aut ferrei, lapidei, marmorei, aut denique ænei essetis: sola diei huius memoria ad vos emolliendos, percellendos, ad que pœnitentiam conuertendos, sufficeret. Solent bombyces, cum adhuc teneri sunt, ad sonitum tonitruum ita percelli, vt confestim emoriantur: & tu vilissimus terre vermiculus, de quo in Psal. scribitur, *Ego sum vermis, & non homo*, hisce minis, fragoribus, & procellis diuini iudicii auditis nõ commoueberis, aut percelleris? fieri ne posse credimus, to-

tam terræ machinam contremiscere, & puluerem eius immotum permanere? *vidit & commota est terra.* Ipsi montes contremiscunt & pauebunt, & faccus cinericeus intrepidus perstabit? *montes sicut cera fluxerunt.*

Apertis igitur oculis, ô anima, considera attentius, quid tibi in seuero illo tribunali, coram iudice adeo rigido, futurum sit, tibi inquam peccatis, sceleribusque grauata. *Vix iustus, ait S. Petr^o, saluabitur, & ego miser vbi apparebo? Quid in Babylone tutum, si in Ierusalem manet serutinium?* dicebat olim Bernardus. Quid cōfidere poterit peccator, per Babylonem designatus, cum anima iusti, sub Ierusalē nomine expressa, adeo rigide examinabitur? *Quid facient tabulae quando tremunt columna.* Id est, quid animæ nullis virtutum meritis insignitæ facient, si ipsæ columnæ grandiores, quibus Sanctorum animæ denotantur, coram iudice tremant, & concutiantur? *Quid facient virgulta deserti, cum cedrus percussus?* ait D. Gregor. At nõdum hic finis admirandi est, Auditores, noua admiratione modo opus est: subiiciam epim ea, quibus nihil magis inauditum, incredibile, insolentius nihil dici aut fingi possit. Si enim ipsa dies terribilis & pertimescenda est: Ipse Iudex, qui præsidebit, & cuncta disquiret, multo est terribilior: Contemplor hic ignem: qui viam ei parabit: eumq; antecedit: *Ignis ante ipsum præcedit & inflāmabit in circuitu inimicos eius.* Video Angelorum millia eum stipantia, & circum vndiq; adstātia, & omnes Angeli eum cum eo. Video eum sublimem in tribunali cum maiestate magna, in aeris medio confidentem, in sede maiestatis suæ. Video eum sententiam illam fixam, quæque reuocari non possit: aduersus omnes omnino homines proferentem, *Congregabuntur ante eum omnes gentes.* Et paucis vt comprehendam, ipse Christus Iesus iudex erit: video namq; crucem, quæ in monte Caluarie stetit: ante eum gestari, video adhuc illum sanguine madentem & vulneribus quinque, quæ velut iudicia suæ in nos sunt charitatis, insignitum.

O subitam reum permutatione! hem nouam metamorphosin! Vidistis Danielē paucis ante diebus in medio leonum, ab iniquis constiturum: at videte eundem modo omni-

Bern. lib.
Gregor. lib.
Moral. 17.
cap. 19.

Psal. 96.

Figura
quibus Ie-
sus Chris-
tus in tri-
bus

bunali se- bus Babyloniis imperitantem. Vidistis non
dens de- ita pridem adolescentem Ioseph ad fratribus
noratur. diuenditū, ab iniqua pellice accusatum, car-
Dan. 6. ceribus à Pharaone iniquissime mancipatū:
Gen. 37. 3. at conspiciate modo quantū mutatus ab illo.
41. Iesum Christum intelligo, à Iudæis, qui fra-
tres eius secundum carnem erant, diuenditū,
ab adultera synagoga iniqui; accusatum, & in-
feliciter in sepulchri angustias coniectum:
qui modo dominatur in tota terra Ægypti,
cuiq; totius mundi iudicium Pater deman-
davit: *Data est mihi omnis potestas in celo & in*
terra. Eum ipsum, quem paulo ante despectū
Matth. 28. & humilatum vidistis, contemplantini mo-
do in summa maiestate constitutum. Respi-
ce iam ipsum ô Satan quem in deserto ausus
es impetere: & vos Iudæi eum, quem cruci
affixistis, intueretiam hic Iuda, quem nefarie
triginta argenteis vendidisti: vide iam cum
Pilate, quem iniqui; condemnasti: tu vero pec-
cator eum, quem toties adeo nequiter & sce-
lerate offendisti; & ad iram prouocasti. Quid
dices ad hæc omnia miser, quid dices? quo-
nam modo te geres? quid ad te purgandum
offerres? aut quomodo saluaberis?

Frates Iosephi, videntes eum, quem antea
vendiderant, dominari in tota terra Ægypti,
simulq; peccati in eum commissi recordan-
tes, cum illis dixisset, *Ego sum Ioseph frater ve-*
strum quem vëdidistis in Ægyptum: adeo conster-
nati & terrore perterriti fuere, vt ac verbum
quidem loqui possent. Vos porro peccato-
res quid hic dicetis? quid ageris, cum eum
ipsum quem toties tantisq; peccatis offendi-
stis, ad iudicium venire conspicietis? cum
eum, ira & furore aduersus peccatores con-
citatum, inque eisdem detonantem audie-
tis, dicentemque, *Ego sum Deus quem vos*
offendistis in Ægypto, quem in mundo to-
ties ad iram cõcitastis, quem indigne toties
habuistis, in quem toties blasphemias poteris
euomuisse: *Quid ad hæc respondere poteris?*
imo vero an ne vel hiscere audebitis!

Figura. Quibus anima ad iudicii timorem excitatur.
Ah misera anima mea, mille & amplius
peccatorum grauaminibus depressa, vbinam
te tum abscondes? quænam antra, quænam
deserta, quænam speluncas adibis? quos mō-
tes petes, in quibus tuto posses delitescere? Si
reginam Saba coram Salomone rex & spui

tus defecit, si Esther Regina regis Assueri
maiestatem verita ad eum accedere non est
ausa: si Daniel conspecto Angelo emarcuit,
& omni sentiendi vi amissa in terram concidit:
quid tibi euenturum putas sceleribus in-
quinare, cum ante mundi arbitrum, Deum
ipsum, iudicemque omnium omnino ho-
minum apparebis? si Dominici sepulchri cu-
stodes in resurrectione eius præ timore ex-
territi, & consternati sunt, ita vt mortui esse
viderentur: si cohortes & milites Iudæorū,
qui ad Iesum comprehendendum venerant,
ad verbum, *Ego sum,* supini in terram cecide-
runt: quid tu facies, ô anima, vbi sum mu-
tuac iudicem, omnium iudicium primum,
super pennas vëtorum ambulantem, à Che-
rubin subuectum, magna potestate, in sede
maiestatis, videris confidere? Hinc in stuporē
raptus clamat *Isaias: Ingrederet in petram,*
& abscondere in fossa homo à facie timorū Do-
mini, & à gloria maiestatis eius.

Legimus in Exodo, Deo tabulas legis in
monte Sinai Moysi tradente, audita tonitrua,
emicuisse fulgura, fumos & flammam appa-
ruisse, magnoq; ventorū impetu, & clangore
buccinarum torum circumquaque montem
reboasse: vnde tâta Israelitas, qui vltra sexcē-
ta hominū millia erant, formido inuasit, vt
Centuriones ipsi ducesq; populi Moyfi dice-
rent: *non loquatur nobis Dominus, ne forte mori-*
amur: Quare si tantillū tantam hominum
multitudine potuit percellere & terrere: quo-
nam modo peccatori e consternatū iri existi-
mamus, ū celos sursum audiet fulgurantes,
inferne barathrū auernale viderit exëstans:
hinc & illinc Elementa minantia, ante se iu-
dicem iratū, à tergo Diabolos præde inhiates,
atq; vndiquaq; mille se periculis expositum
perpexerit? Sæctus ille Propheta Iob hæc om-
nia spiritu Prophetico præuidens, exclam-
mat: *Quis mihi hoc tribuat, vt in inferno prote-*
gas me, donec pertransierit furor tuus. Id ipsum
quoque sanctissimus vates Dauid exoptat
dicens: *Quo à facie tua fugiam? si ascendero in*
cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades.

Primus mundi inquit huius, ac primus præ-
uaricator Adam, vnius tantum peccati reus, à
Deo in iudicium citatus, nunquam iudici se-
se sistere ausus fuit: at sub arboribus latitans,

offensi cōditoris vindictam declinauit: nam, vt ait Sacra historia, *abscondit se Adam, & vxor eius à facie Domini Dei, in medio ligni paradisi.* Quid vero vos peccatores, mille flagitiis cooperiti, innumeris criminibus onerati, ageris? audebitis ne coram iudice comparere? vbinam quæso à vultu Domini fugientes latitabitis, cum omnes iam arbores in cœdio fuerint absumptæ. Hic pauebit auarus & tenax cum viderit iudicem vnicæ paupertate delectari: hic ambitiosus & arrogans deficiet, cū habiturus sit iudicem, qui omnes honores penitus despexit. hic angetur & timebit superbus, lasciuus atque impurus, cum eum se viderint iudicem nactos, qui castitatem humilitatēq; perfectissime amplexus sit. Gloriā tuam atq; maiestatem, summe iudex, perferre nescio, ferit oculos meos maiestatis tuæ splendor: iram tuam faciemque iratam non fero. itaque vt recedam, fatius est.

V.
Qui iudicio inter futuri sunt.
Gen. 18.

Angeli quoq; iudicio intererunt.

Apoc. 7.

Vt vero aliquid de iis dicamus, Auditores, qui vltimo huic & generali iudicio interfuturi sunt, sciendū est sanctissimam Trinitatē imprimis illic affuturam: cuius egregium in Genesi exēplum legimus, vt scribitur, *Descenderunt tres viri ad spectandum Sodomorum incēdium.* quo quid aliud designari putamus, quam tres sanctissimæ Trinitatis personas aliquādo è caelo venturas, vt casum, exitium, mundi; destructionem spectēt? Solus tamē Iesus Christus auctoritate quadam singulari iudicio præerit Ipsa quin etiā cœlestis Angelorum militia, tribus distincta ordinibus, id est, in tres hierarchias diuisa, illic apparebit: vnaquæq; hierarchia in tres iterum choros dispartita erit, & vnusquisq; chorus infinitos Angelos complectetur, quorum illi quidem ministrabunt, hi vero spectabunt: omnes tamē in æternū beatitudine cœlesti fruituri. Omnes itaq; intererunt, nō quidem iudicaturi, at solū ad iudicis iussa quā promptissime excipientia. Sanctorum quoque innumerabilis caterua, cuius Ioannes numerum subducere nō poterat, dicens, *Vidi urbem magnā, quam dinumerare nemo poterat,* iudicio astabit, aderunt quoq; omnes qui ad inferorū pœnas cōdemnati sunt, aderunt demones, atq; omnes infernales cohortes: aderunt deniq; omnes qui vniquā nati, imo vero & ipsi infantes, qui

non suscepto baptifmate hinc discesserunt: non congregabuntur ante eum omnes gentes.

Exech. 11.

Quid, summe Iudex ac Saluator, an ne innocuas illas animulas, quæ numquam solem hunc intuitæ sunt, & quæ nullum, ne minimum quidem, voluntate sua peccatū commifere, quæq; numquam ratione aut arbitrio vsæ sunt, sententiæ tuæ fulmina vibrabis? Anne equum est, iudex seuerissime, verū & clementissime, an ne rationi cōsentaneum, puniri eos qui in nullo deliquerunt? non enim videtur ipsi impurandum, si peccauit Adam. Cur namque per Prophetam tuum dixisti: *filius non portabit iniquitatem patris sui?*

Deinde, ô iudex æquissime, & seuerissime, æquū ne videtur, creaturas tuas, propter quatuor, aut quinque, vel etiā tria peccata mortalia, imo vero propter vnicum, vno momēto perpetratum, citius quoq; factum quā conceptum, æternis suppliciis damnationiq; perpetuæ tradi? an non sufficiat, Cain quatuor aut quinque annorum millibus iam infernales flammæ tolerasse? Core, Dathan, & Abiron plusquam à tribus annorum millibus iā fuisse condemnatos? diuitem epulonem, Iudā traditorem, & infinitos alios duobus propemodum annorum millibus in æuernali abyfso demersos, & voracibus flammis excruciatos? An non eorum telacrymæ, suspiria, ciulatus, tormenta ac supplicia, ad miserationē commouebūt, rigoremq; iustitiæ tuæ emolliunt? Nequaquā: dicit enim: *Itē maledicti in ignem æternum, eruciatos æternos & perpetuos, aul-loque vniquam suo finēndos.*

O Iesu clemētissime: viuorū simul & mortuorum, Angelorum quoq; dæmonum, hominum & totius mundi iudex, ne intres nobiscum in iudicium, neue extrémū rigorem aduersum nos exerceas: Si in iniquitas es obserua ueris, Domine Domine quis sustinebit? si omnia scrutari, & exanimare volueris, si omnes cōscientiæ angulos & recessus excutere: quis quæso saluabitur? quis dignus erit, in gloriā tuam admitti? Si adeo rigide nobiscum agere decreueris, & pro iustitia omnes iudicare: paradifum claudas necesse est, atq; omnes ad eo in tartara præcipites: nullos enim vsquam iustos reperies. Sed ô dulcis animarū redemptor, furorem exue, aut saltem minue, misericor-

Psal. 119.

Gen. 49.

ricordiam habe nobiscum, neq; in furore tuo nos arguas: & mitis illius Iosephi exemplo (qui Princeps in tota regione Ægypti, & primus à Pharaone factus, fratribus veterem iniuriam remittens, eosdem exosculatus est, atq; iisdem thesauros suos aperuit) iam iudex totius mundi constitutus, ac toti mūdo imperans, fratrib. tuis ignosce: ignosce quæso hominib. benigno eos oculo respice, cõf- que gloriæ tuæ vitione locupletes redde. Imitare Domine Dauidem, qui vix ad regnum euectus fuit, quin statim omnib. qui de stirpe & cognatione Saulis erant, præteritam iniuriam remisit. O radix Dauid, cum ad iudicandum veneris, cum regnū hoc adieris, ignosce omni posteritati Saulis, generi Adā, ip[s]is inquam hominib. Redeat tibi quæso in memoriam nostri te causa è cælo in terram descendisse, nostri te causa cruci affixum, & in eadem mortuum, nostri te denique causa ad inferos vsq; penetrasse: post tot igitur labores, post tot ærumnas & molestias, nos perdes & abicies?

*Recordare Iesu pie,
Quod sumus causa tua via
Ne nos perdas illa die.*

Fac igitur nobiscum misericordiam tuam, nosq; gloriæ tuæ participes effice. Amen.

FERIA III. POST DOMINI-
CAM I. QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. De Ambitione & auaritia.
- II. De templo.
- III. De ementibus ac vendentibus.

Intrauit Iesus in templum Dei, & eiiciebat omnes vendentes. Matth. 8.

FIGVRA.

Exod 19.

MAGNVS ille Propheta, & Hebræorum legislator Moyses, cum de Monte Sinai descendens, filios Israel Deum offendere, & illius cultu neglecto vitulum aureum, pessimo sane exemplo, adorare conspiceret: adeo ira commotus est, vt; idolo euerso, cõ-

fracto, inque cineres redacto, ad expiationē delicti plusquā tria hominum millia inter- cione deleuerit. Fuit hoc, Auditores, figura; aut prælagium potius eiusce rei, quæ in ho- dierno Euangelio nobis ab Ecclesia propo- nitur. Videas. n. hic verum illum Mosem, Ie- sum Christum: qui non de monte Sinai, sed montibus cælestibus descendens, cū Iudæos, illorum Israelitarū posteros, Deum in tēplo offendere, domumq; suam, vitulum autem auaritiæ adorando, prophanare, ibidemq; in omnium nationum exterarum scandalum, vendere & emere conspiceret: in tantum in- dignatus est, vt; idolo illo ambitionis euerso & detecto, vendentes & emētes è templo ex- terminatit, indignumque hoc facinus merita vltione castigatit. Vt porro vobis rem de- ductius & latius dicendo queam explicare, gloriosissimæ Virginis intercessione, *Aue Maria*, in hunc ei finem recitando, opem Spi- ritus Sancti postulemus.

Philosophus Timon, qui ab odio quo in mortale genus hominesq; ferebatur *μισοάνθρωπος* Timonis est appellatus, cū de malorum prin- Philosophi cipiis ageret, dicere solebat, auaritiā ambi- Apophth. tionemq; omnium malorum & vitiorum ra- dices esse ac propagines. De ambitione res notior est, quam dicere possemus: illa n. pri- mām mundo perniciem inuexit, Angelos è cælo ad tartara præcipitauit, homines perdidit, cælū corrupit, paradisumq; cælestē statim à mundi primordio inanem ac vacuum reddi- dit. De auaritia vero quid dicam? illa, illa est, quæ Iudam ad laqueum coegit, diuitē Epu- lonem ad inferos detruxit, adeo vt; nihil rebus publicis perniciosius, ac nihil Ecclesiis ter- trius aut scelestius reperiri posse videatur.

Per duos illos exploratores in domo me- Figura. retricis Rahab latitantes Iericho & direpra Iosua 2. & destructa est: ita quoq; auaritia & ambitio sunt veluti duo Satanæ exploratores, qui in pellacis huius mundi domo clam delitescen- tes, orbem pœne vniuersum in exitium rui- namq; deduxerūt. Duo scelerati illi ac lasci- Figura. ui iudices & seniores, in Susannæ pomario Dan. 14. sese occultantes, honestissimæ feminæ pudic- citiam expugnare conati sunt: ad eundem quoq; modū auaritia & ambitio duo vetera- ni sunt, scelesti ac tertri: antiqua se flagitia, quæ